

Το λάθος της Γαλλίας στην περίπτωση της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας

17/Οκτ/2019 00:12

Του Leonid Bershidsky

Οι υπουργοί των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν στο άνοιγμα ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τη Βόρεια Μακεδονία και την Αλβανία, κυρίως λόγω της ισχυρής αντίθεσης της Γαλλίας. Η Γαλλία κάνει λάθος. Η ΕΕ επωφελείται όταν παρουσιάζεται ανοικτή σε χώρες που προσβλέπουν σε αυτήν και ζημιώνεται σε επίπεδο soft power (ήπιας δύναμης) όταν εμφανίζεται αχάριστη και απρόθυμη να κρατήσει υποσχέσεις τις οποίες έχει δώσει.

Η δεδηλωμένη θέση της Γαλλίας είναι ότι οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις που διεξάγονται σήμερα είναι "μια ατελείωτη σαπουνόπερα", σύμφωνα με τα λόγια της Γαλλίδας υπουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Amelie de Montchalin και ότι η διαδικασία πρέπει να αλλάξει, προκειμένου να γίνει πιο αποτελεσματική και διαφανής. Πρόκειται για άξιους προσοχής στόχους, ωστόσο δεν πρέπει να γίνονται όχημα για να κλείνουν συνολικά την πορεία προς την ένταξη στις ενδιαφερόμενες χώρες.

Η ενταξιακή διαδικασία μπορεί πράγματι να διαρκέσει πολύ καιρό. Η Φινλανδία κατέχει το ρεκόρ ταχύτητας προσχώρησης στην ΕΕ, καθώς είχε ολοκληρώσει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις σε λιγότερο από τρία χρόνια. Περίπου μια δεκαετία ήταν η φυσιολογική μέση διάρκεια στην περίπτωση των εθνών της Ανατολικής Ευρώπης (η Σλοβενία το έκανε σε 8 χρόνια, η Ρουμανία σε περισσότερα από 11). Η ΕΕ, άλλωστε, θέτει υψηλά στάνταρτς για τα υποψήφια νέα μέλη και τους ξεκαθαρίζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα και ευθέως τι απαιτείται να πράξουν, με συστηματικές εκθέσεις προόδου. Προφανώς, βέβαια, καμία διαδικασία δεν είναι τέλεια.

Στην πραγματικότητα, η Γαλλία (και η Ολλανδία, η οποία είναι επιφυλακτική για την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Αλβανία) αντιστέκονται στις συνομιλίες για τη διεύρυνση εξαιτίας εσωτερικών πολιτικών ανησυχιών. Αυτές είναι οι δύο χώρες της ΕΕ των οποίων οι πληθυσμοί αντιτίθενται περισσότερο στις προσπάθειες διεύρυνσης του μπλοκ.

Wealthy Nations Against Enlargement

Net support for EU expansion is higher in Europe's less prosperous economies than in the wealthy ones

Source: Eurobarometer, 2019

Bloomberg Opinion

Δεναποτελεί λοιπόν έκπληξη το γεγονός ότι η στήριξη για περαιτέρω διεύρυνση της ΕΕ είναι υψηλότερη στις χώρες που προσχώρησαν πιο πρόσφατα σε σχέση με τις διαθέσεις του πληθυσμού στα παλαιότερα κράτη-μέλη. Οι υποστηρικτές της διεύρυνσης ζουν σε χώρες για τις οποίες η προσχώρηση στην ΕΕ αποτελούσε φιλοδοξία και οι οποίες έχουν ανταμειφθεί με σημαντικά ποσά ευρωπαϊκής βοήθειας για να διαβούν τον Ρουβίκωνα των διαδικασιών ένταξης. Στο ίδιο φιλικό προς τη διεύρυνση μπλοκ εντάσσονται και χώρες της Δυτικής Ευρώπης που έχουν επίσης επωφεληθεί από αναπτυξιακά προγράμματα της ΕΕ ή από ενισχύσεις την περίοδο της κρίσης, όπως η Ισπανία, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία. Σε χώρες οι οποίες πρέπει να ανοίξουν το "πουγκί" τους για να καταβάλουν την αναπτυξιακή βοήθεια, η περαιτέρω διεύρυνση δεν είναι δημοφιλής, μολονότι οι υποψήφιες χώρες είναι μικρές.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια ιστορία χάσματος πλούτου. Από τη μία πλευρά βρίσκονται εκείνοι οι οποίοι πιστεύουν ότι η ΕΕ πρέπει να δεχθεί μόνο νέα μέλη τα οποία να είναι ήδη αυτάρκη και θεσμικά θωρακισμένα. Από την άλλη πλευρά βρίσκονται εκείνοι οι οποίοι δεν βλέπουν μόνο την

ενταξιακή διαδικασία, αλλά και τα πρώτα χρόνια μετά την ένταξη ως ευκαιρία να μάθουν, να τρέξουν να προλάβουν τους ισχυρούς και να εξασφαλίσουν ένα ειρηνικό και εγγυημένο κοινό ευρωπαϊκό μέλλον. Ωστόσο, δεν υπάρχουν άφθονες Φινλανδίες υποψήφιας για ένταξη στην ΕΕ. Η Ισλανδία έχει παραιτηθεί από την υποψηφιότητά της και η Νορβηγία δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται. Το Ηνωμένο Βασίλειο, μάλιστα, θέλει να φύγει.

Τα Βαλκάνια και τμήματα της πρώην Σοβιετικής Ένωσης είναι οι μόνες κατευθύνσεις στις οποίες η ΕΕ μπορεί να επεκταθεί. Έχει κάνει ήδη βήματα και προς τις δύο κατευθύνσεις, δεχόμενη στις τάξεις της αφενός τη Σλοβενία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Κροατία, αφετέρου τις χώρες της Βαλτικής. Το να σταματήσει εκεί θα ήταν ασυνεπές. Και στις περιπτώσεις της Βόρειας Μακεδονίας και της Αλβανίας, θα σήμαινε προδοσία μιας σαφούς υπόσχεσης.

Αυτή η υπόσχεση για την "προετοιμασία της πορείας" έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων τον Ιούνιο του 2019 δόθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2018. Και για τις δύο χώρες, αυτό εξαρτάτο από την πρόοδο σε ορισμένους τομείς όπως η μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης και οι ασφαλιστικές δικλείδες για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Τον Μάιο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε εκθέσεις προόδου και για τις δύο χώρες. Διαπίστωσε ότι τόσο η Βόρεια Μακεδονία όσο και η Αλβανία έχουν σημειώσει "σημαντική πρόοδο" στα καθορισμένα κριτήρια. Το πάγωμα της διαδικασίας σε αυτό το σημείο δεν βελτιώνει, αλλά επιδεινώνει την κατάσταση των διαδικασιών ένταξης σε επίπεδο διαφάνειας και αποτελεσματικότητας. Δεν θα ήταν ούτε καν σαφές τι θα μπορούσαν να κάνουν οι δύο χώρες προκειμένου να επιτύχουν επανέναρξη των διαπραγματεύσεων.

Είναι προφανές ότι καμία από τις δύο χώρες δεν είναι πλήρως προετοιμασμένη για την ένταξη σε επίπεδο θεσμικής "ωριμότητας" - αυτό μπορεί να χρειαστεί περί τα 10 ακόμη χρόνια. Αλλά είναι τουλάχιστον εξίσου προχωρημένες με άλλες ανατολικοευρωπαϊκές χώρες την εποχή που εκείνες άρχιζαν τις ενταξιακές τους διαπραγματεύσεις. Για παράδειγμα, η έκθεση της Κομισιόν του 1997, στην οποία η τελευταία συνιστά την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Τσεχία, ανατολικοευρωπαϊκή χώρα της οποίας οι πολίτες είναι οι πλέον αντίθετοι σήμερα όσον αφορά τη νέα διεύρυνση, ήταν παρόμοια σε τόνο και περιεχόμενο με τις πρόσφατες εκθέσεις για τα κράτη των Δυτικών Βαλκανίων.

Στις περισσότερες εκ των πλουσιότερων χωρών της ΕΕ, οι κυβερνήσεις υποστηρίζουν το άνοιγμα των διαπραγματεύσεων ένταξης με τη Βόρεια Μακεδονία και την Αλβανία. Η αποδεδειγμένη ικανότητα της ΕΕ να βοηθά τις φτωχότερες χώρες να γίνουν πλουσιότερες είναι η δεύτερη μεγαλύτερη δύναμη του μπλοκ των 28 - μετά την ικανότητά του να διατηρεί την ειρήνη σε μια ιστορικά κατατραυματισμένη από πολέμους ήπειρο. Η Βόρεια Μακεδονία, η οποία υποσχέθηκε να επιλύσει μια μακρόχρονη σύγκρουση με τη γειτονική της Ελλάδα για να μπορέσει να ενταχθεί στην ΕΕ, έχει μια οικονομία εξασθενημένη από τη μαζική μετανάστευση και την εξουθενωτική διαφθορά των προηγούμενων κυβερνήσεών της. Είναι ακριβώς η περίπτωση χώρας που χρειάζεται όσο λίγες να επωφεληθεί από αυτές τις δύο μεγάλες δυνατότητες που παρέχει η ΕΕ. Ξεκινάει από ένα τόσο χαμηλό σημείο που η προσπάθεια να ενταχθεί στο μπλοκ μπορεί μόνο να την ανυψώσει σε όλα τα επίπεδα.

Αντίνα δημιουργεί περιττά εμπόδια, η γαλλική κυβέρνηση πρέπει να εξηγήσει αυτά τα πλεονεκτήματα στους Γάλλους ψηφοφόρους - εξηγώντας ταυτόχρονα πόσο μικρό θα είναι το απαιτούμενο κόστος οικονομικής βοήθειας στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες για τις μεγάλες οικονομίες της Ευρώπης. Η Βουλγαρία, με περισσότερο του διπλάσιου ΑΕΠ και 1,4 φορές τον πληθυσμό της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας μαζί, εισέπραξε καθαρή συνεισφορά ύψους 1,7 δισ. ευρώ από την ΕΕ το 2018, το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Η Γαλλία διέθεσε περίπου το 17% αυτού του ποσού, ήτοι 284 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό ισοδυναμεί με περίπου 4 ευρώ ανά κάτοικο της Γαλλίας σε ετήσια βάση.

Γιατέτοιας αμελητέας τάξης ποσά, η Γαλλία θα μπορούσε να δώσει ώθηση στο παγκόσμιο πολιτικό κύρος και την επιχειρηματική φήμη μιας διεθνούς συμμαχίας στην οποία παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο. Πρόκειται για deal με ασυναγώνιστους όρους για το Παρίσι. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος έχει πολλάκις παρουσιάσει τον εαυτό του ως πρωταθλητή της προσπάθειας ενίσχυσης της ΕΕ, δεν είναι δυνατόν να δυσκολευτεί να πείσει γι' αυτό τους ψηφοφόρους του.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)